

Nalezené dopisy

LONDÝN

1.1. *Základní životní náležitosti. Adresa: National Union of Students, 3, Endsleigh street, London W.C.1, England. (Dopisy mi budou schovávat 3 měsíce)*

Nocujeme v obecné škole. Zařízení pro trpaslíky, dvířka jak do kozího chlívku. Když jde člověk na záchod, bouchne hlavou do trámu a když se usadí, je ho vidět od pasu nahoru. Ráno se koná přehlídka koukajících hlav. Je to legrace. V 9,00 se všichni lidi vyženou ven a dělejte si co chcete, vrátit se smíte až v 17,00. . .

. . . opatřili jsme si stravenky pro cizince a členství v Youth Hostels' Association (obdoba našeho Klubu čs. Turistů). Do legitimace KČT mi dali papírek s razítkem = nárok na levné ubytování. Máme pár liber, které nám vyměnila ČNB. Šetříme než si něco vyděláme Snídali jsme v automatu LYON's. U pultu s čajem je miska s malinkými kostičkami cukru a s cedulkou ONE LUMP ONLY. To není oslovení žádného lumpa, ale žádost: *Ne víc než jednu kostku*. Nikdo si víc nevzal a naše účta k Britům stoupla. Večeřeli jsme ve skromném bufetu FISCH AND CHIPS. Ryba byla výborná, hořčice ďábelská. Nedalo se posedět. Rychle sníst, zaplatit a odejít, „aby se kšefty hejbaly“.

The Tower, česky věž, ve skutečnosti hrad se čtyřmi věžemi. Vedle vysokého mostu přes Temži vypadá kapánek připrcatěle. Jeho dějiny = jeden krvák za druhým. Po dešti jsme si lehli na trávník a sušili jsme se. Přit'apkalo k nám pár havranů, dali hlavy na stranu a koukali. Jsou důležití, protože podle legendy chrání britské imperium.

Hrad je v sousedství nejhudší čtvrti East End, zničené německým náletem = nyní planina trosek. Mimo Tower zůstala vyhlídková věž „Monument“ na památku požáru roku 1666 (těch asi 300 schodů jsme samozřejmě vyšlápli), smradlavá ulička Fishstreet plná odpadků a rybích fujtajblů a také ošklivé budovy skladišť a doků a podél řeky jeřáby, které byly jakoby nalomené vejpůl. Ty doky mě lákaly. Kamarádům se večer nikam nechtělo. Šla jsem tedy sama. K řece jsem nenašla přístup až na jednu lávku zahrazenou řetězem. Bylo tam ticho a nepotkala jsem ani živáčka kromě jednoho černého dělníka. Měl zájem, proč si kreslím tu lávku a odkud jsem, a myslel, že ČSR je někde na Sibíři. Tak jsem mu na kus papíru načrtla Evropu s ČSR uprostřed. On mi za to věnoval básničku, kterou vyškubl z notesu. Ale né!!! Nemějte strach nebo Vám příště už nic nenapíšu. Byl inteligentní. A vůbec, proč jsem trénovala jiu-jitsu?

Parlament - ohromnáská dlouháská stavba, strašně moc složitá. Ozdobuje nábreží a je na ni hezký pohled z mostu. Tváří se jako starobylost a přitom jí není ani sto let. Za parlamentem vykukuje **Westminsterské opatství**, parádní gotika, snad až moc parádní. Mocnáři britské říše se tam žení, vdávají, korunují a ukládají do parádních hrobek. Slavní umělci a vědci se jednoduše jen ukládají. Já na tyhle věci moc nejsem, ale sebral mě hrob neznámého vojína uprostřed hlavní lodi, vlastně jen ta poslední věta po nějakých zbytečných slovech: „*They burried him among the kings, because he has done good towards God and Nation.*“

Oxfordstreet byla prý před válkou jednou z nejhezčích londýnských ulic. Je asi 8km dlouhá a pěkně široká, ale místo domů ji lemují zídky naskládané z rozbitého zdiva po německém bombardování. Za zídkami se táhnou hluboké propasti - jámy, do nichž se propadly zdi a všechno co v nich bývalo. Podobné to bylo v Norimberku a v Kolíně, ale já stále nemohu pochopit, jak se ze třírozměrného baráku stane najednou nic. Vozovka je upravená i chodníky. Ulicí jezdí auta, taxíky, kola a jednoposchod'ové autobusy. Vylezeme vždycky po schůdkách nahoru, ale není to jen tak, protože autobus s sebou hrozně hází, takže je člověk našup někomu na hlavě.

Subway, Londýnské metro, je úžasná věc. Byla jsem trochu vyjevená, jak to šlo ráz dva a pryč. Nejkrásnější je pohyblivé schodiště. Po rovině leze koberec, najednou se začne skládat jako pásovec, jsou z toho schody a jedou. S nimi jede zábradlí. Po pohyblivém schodišti se dá chodit i předbíhat, což jsme dělali, ale Angličani to nedělají. Každý stojí důstojně na svém schůdku a sune se, nejvýš přitom čte noviny. Vypadají jako apoštolové na orloji a je to děsná psina. Nejradši bychom byli jezdili pořád nahoru/dolů, ale styděli jsme se dát najevo, že u nás tu vymoženost nemáme.

Hydepark je něco jako pražská Stromovka, ale méně upravená. Lidé se povalují všude na trávnicích a ty trávnický jsou ubohé asi jako říčanské fotbalové hřiště. Viděla jsem ovšem jen malý kousek z londýnských parků, tak nechci pomlouvat.

Hydepark Corner je přesně takový, jak jej líčí Karel Čapek. Vynoří se pán s bedýnkou, vyleze na ni a začne: „Ladies and gentlemen . . .“ V okruhu pěti metrů není živé duše, stojím před ním

samotinká. Za chvíli je kolem plno. Pán, kterého oslovují „Mister speaker“, řeže do labouristů a oponenti si to nedají líbit. Pánovi chybí přední zub a mluví angličtinou, kterou jsme se neučili. Nerozumím mu, ale je to jedno, mně zase chybí ta správná angličtina. Lidi se chechtají, pan řečník se chechtá, já se taky chechtám, i když slovní hříčky jsou nad moje chápání. - O kus dál mladý muž ve špinavé košili řeční o svém pánbičkovi a naproti věští nějaký prorok konec světa . . .

. . . a taky jsme byli v katedrále St,Paul's a viděli jsme Londýn z výšky ochozu. Navštívili jsme **Tate Galery**, dlouho jsme ji hledali, ale stálo to za to. Z anglických impresionistů se mi líbil Turnerův noční vlak se sršícími jiskrami. Myslím, že Francouzi nepovažují Turnera za impresionistu. Od Picassa je tam *Chlapec s koněm a Žena v košili* z jeho ranného období, kdy ještě maloval pro normální lidi. Do **Národního musea**, které je velice úctyhodné, jsme jen nakoukli. Měli jsme málo času. Narazili jsme na faraony a mumie a ty já zrovna nemiluju.

GLOSY

Londýn jsem navštívila ještě několikrát, ale až po době téměř půl století. Starý East End už neexistoval. To nové je ohromující a stále něco přibývá.

Po válce trvalo dlouho než East End vzlétl z popela. Výsledkem je ušlechtilá městská a průmyslová architektura: obchodní oblast Docklands, kulturní komplex Barbican, rezidenční čtvrť a lehká nadzemní železnice, skoro jako hračka, která spojuje tuto novou část města se čtvrtí Greenwich na druhém břehu. Tam je Královská observatoř se slavným nultým poledníkem. Dole na Temži stojí napříč tokem deset obřích ocelových těles mobilní ovladatelné přehrady, jeden z divů stavitelství vodních děl druhé poloviny 20. století.

Také jsem se podívala do Toweru. Zkontrolovala jsem towerské havrany a uklidnilo mě, že stále ještě zajišťují existenci Spojeného království.

Ve svých upovídáných dopisech jsem nenašla zmínku o zážitku z návštěvy koncertu v síni Albert Hall. Na program, jméno dirigenta ani na název orchestru se nepamatuji. Nezapomenutelné zůstalo povznášející plynutí a splývání s hudbou, kterou jsem vnímala vsedě na podlaze sálu za nejlevnější vstupné. Nevím, jestli jsme tam byli všichni tři nebo jestli jsem měla to štěstí jen já. Ale je jisté, že tam sedělo na zemi se mnou mnoho mladých lidí a já jsem mezi ně patřila.

Londýn měl ústřední magistrát, který sídlil v pompézní viktoriánské budově. Jednou z neodmyslitelných náležitostí magistrátu byl krásný živý mourovatý kocour důstojně sedící ve vstupní hale na speciálním vyvýšeném místě. Když paní Thatcherová barák prodala za balík peněz, Londýňané byli pobouřeni, že přišli o ústřední radnici a taky proto, že měli obavy o osud radničního maskota. To je další sympatický rys Angličanů. Kocour dopadl dobře jak jsem četla v novinách The Times. Tato událost z dob vlády Železné lady nemá samozřejmě nic společného s mými nalezenými dopisy.

Podle zpráv britského tisku autobus typu „double decker“ vyjel do londýnských ulic naposled dne 10.12.2005. Nahradil jej nový typ, který odpovídá požadavkům EU. Více než 80 % Londýňanů protestovalo marně.

Toto je nový horizont East Endu. Bývaly tu staré doky. Tady někde je asi místo, kde jsem kreslila lávku k řece se špalírem dnes už neexistujících jeřábů. Tu darovanou básničku jsem bohužel během let ztratila; moc toho lituji.

Při jedné návštěvě Londýna jsem vkročila do parlamentu s přítelkyní Jarkou a její rodinou. Cítili jsme skoro posvátnou úctu. Zdi jsou nasycené demokratickými tradicemi do té míry, že vstup byl možný téměř bez formalit a omezený jen počtem zájemců. (Sebevražední teroristé se v Londýně objevili až za několik let; v současné době je vstup určitě přísně chráněný.) Asi hodinu jsme poslouchali diskusi o nějakém nám vzdáleném tématu vnitřní politiky. Moc jsme z toho nepochopili, ale bylo to pěkné divadlo.

Když jsem byla v Londýně s Eduardem, znovu jsem se poklonila neznámému mladému muži a všem mladým mužům, kteří by byli mohli prožít pěkné obyčejné životy s obyčejnými manželkami a obyčejně zlobivými dětmi. Naivní okouzlení londýnským metrem pohaslo. Není co dodat ani k Oxfordstreet, která již dávno stojí obnovená v plném lesku výkladních skříní. Hyde Park Corner, pokud jsem mohla postřehnout, má trvale na repertoáru záhubu světa. Takhle vypadá z helikoptéry.

1.2.

Resumé k Londýnu.

Během svých několika návštěv Londýna jsem nachodila kilometry po tomto městě, jeho muzeích, galeriích, parcích, zákoutích, nábřežích i ulicích a mnoha jiných místech, ale ze všeho nejraději mám Greenwich.

Ještě jednou se podívat do Londýna! Ještě jednou se podívat do Greenwich!

Prošla bych se po travnatém svahu k observatoři, po tom zeleném kopci s volným výhledem na Docklands, „daleko od hlučícího davu“. A jistě bych navštívila dole na řece Temži deset ocelových rytířů, chránících město před záplavami.

Greenwich koncem 20.století. Pohled přes Námořní muzeum k Temži na Docklands a mrakodrap Canary Wharf .Stojí za povšimnutí, že mrakodrap byl pojmenován po starém doku. Britové by se nesnížili k takovým zrudnostem, jaké trpíme v Praze, na příklad „Pankrachine“.

Úhel záběru zplošťuje obrázek rozlehlého svahu, který je ve skutečnosti mnohem hezčí. V 5. roce tohoto století vypadal prý horizont jinak. Něco jako malý Manhattan, jak jsem slyšela.

Doufám, že britská tradice a rozum ochrání toto místo před nájezdy stavebních podnikatelů a přeji mu k tomu hodně štěstí na dlouhá léta.

(Skutečnost zklamala mou víru v britskou tradici dřív než jsem stačila dokončit redakci svých „Nalezených dopisů“. List The Independent informoval o výstavbě ohromného komplexu největšího planetária světa, které vyroste vedle Královské observatoře. Má být otevřeno v r. 2007. Předpokládá se, že se stane atrakcí pro davы návštěvníků. Už se tam kope. Náklady se odhadují na 15 milionů liber. - Neexistuje nic, co by toto místo ochránilo.)

